De schoonheid van een ruïne

„Heenvliet is ons troetelkindje." PETER ALLES (30) en WIM MAAT (26) uit Hoofddorp leiden het Hollandse Kastelenteam. De organisatie van vrijwilligers bekommert zich over Middeleeuwse kastelen en ruïnes in de Randstad. De club verdiept zich niet alleen in de historie van de bouwwerken, maar steekt de handen ook daadwerkelijk uit de mouwen. Het Kastelenteam ruikt uit als een geliefd optrekje van vroeger dreigt te verpieteren.

VANDAAG op pagina 2: Een gevecht tegen de bierkaai.

HET Hollandse Kastelenteam concentreert zich voorlopig op de ruïne van Heenvliet. De restanten van het voormalige kasteel Ravenstein op Voorne Putten dreigt de strijd met de historie te verliezen. Sinds de restauratie in 1953 is er op het terrein niets meer gebeurd. De verf bladdert, de stenen raken los en het struikgewas rukt op. De Middeleeuwse attractie ligt er verwaarloosd bij. Voor onderhoud ontbreekt het geld.

Peter Alles, Wim Maat en hun volgelingen kunnen de aftakeling niet langer aanzien. Ze proberen de overblijfselen en het terrein zo goed en zo kwaad als het gaat nog een beetje te verplegen. Inmiddels is een bruggetje vernieuwd, de binnenplaats schoongemaakt en zijn de deuren gelakt. Nu zijn de bramenstruiken, die de plek dreigen te overwoekeren, aan de beurt. De hulpverleners rekenen op een langdurig gevecht. Ze spreken over een periode van jaren voordat Heenvliet weer een beetje op orde is.

Historie

Hoewel niet iedereen oog zal hebben voor de historie van het verwoeste pand raakt een pure liefhebber als Peter Alles bijna in vervoering als hij de schoonheid van de ruïne beschouwt. De overblijfselen - een deel van de woontoren, een slotgracht en een paar fundamenten - zijn authentiek en duszeldzaam. „De meeste andere kastelen of wat er van over is zijn niet oorspronkelijk meer. Dus moet je aan Heenvliet niet zitten rommelen en het juist zo laten als het is. Het grondplan is zo specifiek dat je het nergens in Nederland meer treft." De bouwmeester moet een Schot geweest zijn. Het onderzoek van de amateurs duurt nog voort.

Niet alleen Heenvliet kan de *teamleider* bekoren. Alles verdiept zich al jaren in de Middeleeuwen. Die periode in de geschiedenis boeit hem het meeste. „Laat de rest maar zitten", zegt hij met een wegwerp-gebaar. Zelfs een hobby heeft grenzen. Ook op zijn eigen gebied blijkt hij echter kieskeurig. Hij ziet liever een degelijke ruïne als die van Brederode in Santpoort dan een fraai gerestaureerd kasteel dat niet meer oorspronkelijk is.

Manipulatie

Het druk bezochte Muiderslot bijvoorbeeld komt niet op zijn voorkeurslijst-

★ *Peter Alles voor de ruïne van Brederode: „Als wij het niet doen gebeurt er niets." (Foto Hans van Dijk)*

ting uit de zeventiende eeuw afkomstig is. Na zo'n manipulatie van de werkelijkheid is voor hem de lol er af. Hij heeft weliswaar in het vakgebied niet doorgeleerd, maar door een warme belangstelling voor het onderwerp wel een eigen mening ontwikkeld. „De meeste mensen vinden de ruïne van Brederode romantisch, maar daar zet ik toch vraagtekens bij," zegt hij kordaat.

Alles en zijn Kastelenteam laten het niet alleen bij woorden. De amateurs blijken niet te beroerd ook zelf een bijdrage te leveren aan het onderhoud van gebouwen die hen lief zijn. En daarbij wordt niet direct gekeken of het optrekje als kasteel of als ruïne in de boeken staat.

Ze houden zich sinds kort vooral bezig met het lot van Heenvliet, ...t tjes dat verder niemand zich de deplorabele staat van het vroegere kasteel, door de Watergeuzen in 1570 verwoest, wil aantrekken. Het particuliere eigendom schreeuwt om een schoonheidsbehandeling. De eigenaresse heeft andere zorgen, de gemeente wil op het terrein zelfs huizen bouwen en monumentenzorg is volgens Alles te druk met de restauratie van kerken.

Toonbaar

Daarom is, met dankbare instemming van de erfgename, het Hollandse Kastelenteam aan de poort verschenen. De reddingsploeg uit de nieuwbouw van Hoofddorp wil de vergeten ruïne zo toonbaar mogelijk houden. Dat moet met bescheiden middelen en beperkte aanschaf van een snoeischaar en een troffel blijkt voor de armlastige organisatie al een kapitale investering.

Bovendien staan niet alle leden op hun vrije zaterdag te trappelen om naar Heenvliet af te reizen en daar puin te ruimen. Meestal is niet meer dan een handjevol vrijwilligers bereid handenarbeid te verrichten. Er zit dan ook weinig regelmaat in de werkzaamheden. Omdat meestal een busje voor het vervoer van de vrijwilligers moet worden gehuurd lopen de kosten van het uitstapje snel op. Het team gaat ook alleen aan de slag als d... veerten. Het probleemgeval leent zich niet voor een vast patroon en een harde aanpak. „De meeste mensen die willen helpen zie je een één keer en daarna nooit meer", klaagt Peter Alles.

De meeste van de teamleden geven morele steun en staan per jaar vijftientwintig gulden af om de kosten te verlichten. De *supporters* van gevorderde leeftijd zijn moeilijk te bewegen in de bramenstruiken plaats te nemen. Jongeren zijn nog lastiger te strikken. „Die zitten liever in de kroeg", vermoedt Alles, die dringend behoefte heeft aan steun van vakmensen. Met name een metselaar blijkt zeer welkom. Fotografen zijn er al voldoende in de gelederen. „Moet je eens kijken hoe Heenvliet opknapt als de vergane stenen zijn vervangen, de metseld en de muren zijn schoongemaakt. Dan is die ruïne weer schitterend."

Het Hollandse kastelenteam is ontstaan toen Peter Alles en zijn plaatsgenoot Wim Maat elkaar ontmoetten. De gemeenschappelijke belangstelling voor deMiddeleeuwen leidde tot een uitgebreide serie dia's en documentatie over kastelen en ruïnes in de Randstad. Het tweetal verzamelde anderen om zich heen om de kosten van de liefhebberij te drukken. De organisatie heeft geen officiële status.

Het kastelenteam wil vooral zelf de handen uit de mouwen steken en volgens Alles zijn tijd niet verdoen met geklets en jaarvergaderingen. De erkende organisaties maken op hem een slaperige indruk. Ze regelen eens een excursie of een lezing, maar houden niet van aanpakken. „Dat is niets voor ons", meldt Alles. „We willen daadwerkelijk iets doen. Als wij ons niet druk maken over die bramenstruiken in Heenvliet dan doet niemand het. Daarom hebben we voorlopig één doel: die ruïne van de ondergang redden."

De donateurs van de hobbyploeg worden twee keer per jaar via een informatieblaadje op de hoogte gehouden van de vorderingen. *„We zijn ruim vier uur bezig geweest om één muur vrij te maken van onkruid en wortels"*, rapporteert redactielid Alles aan zijn achterban. Het Hollandse Kastelenteam neust in de historie van allerlei kastelen en ruïnes en wil bij een zo breed mogelijk publiek belangstelling voor de Middeleeuwen oproepen.

Verfilming

Daarom droomt de Peter Alles over de verfilming van historische gebeurtenissen. „Bijvoorbeeld de moordaanslag op Reinout van Brederode in 1358. Die is op de weg van Brederode naar Castricum overvallen door een aantal adellijke personen. Het lijkt me prachtig om zo'n verhaal als film te brengen."

Het team hoopt later ook eens een Middeleeuws festijn in Nederland te organiseren. De gedachten gaan uit naar ridderspelen zoals die in Engeland nog regelmatig worden opgevoerd. Alles vreest dat Nederlanders te nuchter zijn voor een dergelijk spektakel. Zelf lijkt de organisatie van een dergelijk evenement een mooie kans om het Kastelenteam aan meer financiële armslag te helpen. Hij *weet nog genoeg plekken* die gefatsoeneerd moeten worden. Die zorg wordt zelfs hem weleens te veel. „Ik ben zoveel als mijn tijd het toelaat met kastelen bezig", zegt de werkloze Hoofddorper, „dat is dus eigenlijk 's morgens,